

מטבחים

עלון מידע למטיילים למדריכים ולתושבי שדה בוקר והסביבה

"אֵלֶּה בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"

במדבר ל"ג

החורף הסתיים עם גל של שיטפונות בלתי צפויים שהזרימו את הנחלים ומילאו את הגבים בסביבתנו. פריחת האביב המדברי בשיאה.

כולם מוזמנים לחגוג את הפסח במדבר כפי שעשו בני ישראל.

חג שמח, צוות ביס"ש שדה-בוקר

פרעושת גלונית

עדכונים מהשטח

- האביב המדברי בשיאו, אמנם פחות משנה שעברה אולם עדיין ניתן לראות לא מעט פרחים. היוצאים לשטח יגלו שניתן לראות בין השאר את פריחת ה: צהרון (אירוס אחר הצהריים), כוכב ריחני, טוריים מדבריים, פרעושת גלונית, פגוניה רכה, סילון קוצני, לוטוס המדבר, הרדופנין, נץ חלב, מקור חסידה שעיר, אנוויליאה מדברית, לענת מדבר, שכרון מדבר, קדד משולחף, יחנוק המדבר, טופל אדום ברמת דיבשון, ציפורני חתול, אהרונסוניית פקטורובסקי, **פרגה ערבית בנחל עקב (צמח אופייני בד"כ למזרח הרמון)**, קרקש בנחל קרקש וחוארים ועוד רבים אחרים... ניתן לראות את פריחת הרב שנתיים חזקה יחסית לכמות הגשם שירדה, ככל הנראה תוצר של גשמי הברכה שירדו בחורף שעבר.
- כמו כן ניתן לראות גם אירוס ירוחם פורח באיחור אופנתי לשנה זו.
- **כנס כלכלה ופולחן בתקופות פרהיסטוריות בנגב יתיקיים בתאריכים 5-6/5/2011 במדרשת שדה-בוקר. כולם מוזמנים, פרטים בעמוד הבא.**
- **הגשם הקל הביא איתו זרימה בחלק מנחלי הנגב, ואלו הנחלים שזרמו ע"פ דיווחים מהשטח: נחל צין לכל אורכו, נחל עקב, נחל הרועה, נחל דיבשון, נחל צרור, נחל פארן, נחל חסין, נחל חוארים, נחל עבדת, נחל ערבה צפונית ודרומית, נחל מדור, נחל עפרן, נחל זרחן, נחל החלק, נחל תונה ועוד...**
- דיווחי גבים מלאים במים: עין צפית, גבי ימין, גב חווה, גב זרחן (מתנצלים על הטעות מהחודש שעבר), גב צרור, בור חוארים (יתייבש בקרוב), הגבים של נחל חוארים, מאגורת כביר, גב כביר, עין ירקעם, גבי עפרן, המעוק של נחל צין, נחל צין עליון, בורות עבדת, עין אום צלח, הגב בנחל חדב, גבים בנחל החלק, נחל גוב, גב הקינה, באר מלחן ועוד...
- לעומת זאת ישנם מקומות שלא התמלאו החורף: בורות חצץ, בורות רמליה, בור ציפורים, הגב של נחל ילק (התייבש לאחרונה), נחל אשלים ועוד...
- במהלך החורף ירדו בשדה בוקר 53 מ"מ גשם, הממוצע הרב שנתי עומד על 93 מ"מ.
- הקיץ בפתח והלילות מתחממים, זה הזמן בו הזוחלים מתחילים להיות פעילים... תושבי המדרשה והקהל הרחב מוזמנים ביום חמישי 12.5 להרצאה בנושא זוחלים מפי יובל הדר, בשעה שמונה בערב במרכז הבינתחומי.

כנס כלכלה ופולחן בתקופות פרהיסטורית בנגב

בית ספר שדה – שדה בוקר והמרכז הבינתחומי ללימודי מדבר בשיתוף עם האגודה הישראלית לפרהיסטוריה מזמינים את מדריכי הטיולים, תושבי מועצה אזורית רמת נגב והקהל הרחב ליומיים כנס שיעסוק בכלכלה ופולחן בתקופות פרהיסטוריות בנגב שיתקיים בתאריכים 5-6/5/2011.

הכנס יכלול הרצאות במרכז הבינתחומי במדרשת שדה-בוקר ואף סיורים מודרכים באתרי ציורי הסלע שבהר מחיה והכפר העתיק בסמוך לעין זיק.

ההרצאות יועברו ע"י מיטב החוקרים והמרצים ביניהם: פרופסור ניג'ל גורינג מוריס, ד"ר עוזי אבנר, פרופסור גיא בר-עוז, פרופסור יצחק גלעד ועוד...

רכז הכנס: יגאל גרנות.

להרשמה והזמנת חדרים משרדי הביס"ש: 08-6532016

פרטים נוספים באתר האינטרנט שלנו:

<http://bsadeh.boker.org.il>

נחל צין עליון

הגשם המדברי

כל אחד יודע שבגשמי צפון הארץ (או במילים של שבת – הגשמים של האזור הים-תיכוני) יש סדר מסוים ובדרך כלל יורדת מכת גשם בחודש אוקטובר (ו/או נובמבר) אחר כך באה הפסקה עד אמצע דצמבר ומאז ועד סוף עונת הגשמים – יורד גשם. גם בשנות בצורת יורד אולי פחות גשם אבל בדרך כלל הסדר הנ"ל נשמר.

מצד שני גשמי המדבר (במקרה שלנו גשמי הנגב) הם בלתי חזויים בעליל: הגשם הראשון יכול לרדת בכל חודש בין אוקטובר לפברואר, לממוצע הגשם אין משמעות כמעט שכן הסטיות מן הממוצע גדולות מאוד, אותה כמות גשם יכולה להופיע בשני אירועים (ואז נקבל אולי גשמי זעף בהם יורדת כמות גדולה בזמן קצר – מה שגורם לשיטפונות ולפריחה לא מי יודע מה...) או ב-10 אירועים ואז בכל אירוע יורדת כמות קטנה יותר אבל בסופו של דבר הרוב מחלחל בקרקע – והפריחה מזכירה את שוויץ..., הגשם המדברי מופיע בכתמים כך שבאותו אירוע במקום אחד יכולה לרדת כמות גדולה ובמקום קרוב אליו או שלא יורד גשם בכלל או שיורדת כמות קטנה מאוד. כל המאפיינים הללו מקשים על החוקרים מאוד ולמעשה אין שום עבודת מחקר שמראה איזה שהוא סדר בגשם המדברי.

היחיד שניסה למצוא איזה שהיא מחזוריות בגשמי המדבר היה פרופסור פאהן שבשנת 1967 בדק טבעות שנתיות בגזעים של זוגנים עתיקים שהוא מצא באזור קלי"ה, וניסה לראות האם יש איזה שהיא מחזוריות בגשמי מדבר יהודה. אחרי עבודה מאומצת (כולל שימוש בשיטות סטטיסטיות מתקדמות לזמנו) הוא הגיע למסקנה שהמחזורים במדבר יהודה הם של 50 שנה, כלומר: 50 שנה גשומות יותר מחליפות 50 שנה יבשות יותר. בשלב מסוים החלטתי לבדוק את התיאוריה ולראות האם היא מתאימה לתוצאות התחנה המטאורולוגית שלנו כאן במדרשה. באתר של היחידה למטאורולוגיה מדברית מופיעים נתוני הגשם משנת 1977. בדקתי אפוא את ממוצע הגשמים משנת 1977 עד שנת 1990 (ועד בכלל) ואחר כך את הממוצע משנת 1990 עד שנת 2010 (חורף 2011 עוד לא הסתיים כך שאי אפשר עדיין להתייחס אליו).

המסקנה הראשונה שאפשר להסיק מהטבלה היא: פאהן כנראה טעה והכמות הממוצעת במקום לעלות – ירדה. הבדיקה הסטטיסטית שעשיתי כאן מלמדת אבל שאין הבדל מובהק בין שני הממוצעים וזאת בגלל סטיות התקן הגדולות (שמלמדות על פיזור גדול של התוצאות מסביב לממוצע). כלומר: בעצם עלינו לומר לא שפאהן טעה בחיזוי אלא שמהתוצאות אי אפשר לאמת או לשלול את החיזוי שלו – כלומר חזרנו לנקודת ההתחלה ולא מצאנו שום מחזוריות בגשמי המדבר.

בדיקה נוספת בנתונים מלמדת על הפיזור העצום של התוצאות: הכמות הנמוכה ביותר נמדדה בשנת 1998 – 1999 (39.6 מ"מ) ואילו הכמות הגבוהה ביותר נמדדה בשנת 2006 – 2007 (175.3 מ"מ גשם). הבדיקה הזאת מלמדת גם שהמחשבה שבמדבר גם יכול להיות שלא יהיה גשם בכלל – איננה נכונה: שכן במשך כל שנות המדידה לא הייתה שנה אחת שבה לא ירד גשם בכלל.

תצפיות מעניינות מהחודש האחרון

תאריך	שם המין	מיקום	הצופה
3/4/2011	2 פראים	נחל המישר	דנה מנקס, לטם הורביץ וליאור אנמר
3-5/4/2011 מדי לילה	שועל	השלולית שליד הביס"ש	רעי דיגה, מדריכי הביס"ש, תושבים ועוברי אורח
6/4/2011	קיפוד	ליד הרווקיות	צוות הביס"ש
2/4/2011	9 עקבים מזרחיים	נחל אבוס	צוות הביס"ש, ליאור אנמר ושוקה רווק
30/3/2011	חרדון צב הדור	נחל גישרון	ארנון לביא ורעי דיגה

שמירת טבע

כריית הדיונה בחולות סמר

הדיונה בחולות סמר, טומנת בחובה מגוון עשיר של בע"ח וצמחים. תוכנית כרייה שמקדמת המדינה מאיימת על קיום מה שנותר מהדיונה לאחר ניצול והזנחה של שנים.

בחודש ינואר האחרון החליט בית המשפט העליון לאשר את הכרייה בחולות ובכך נראה היה כי נסתם הגולל על האתר הייחודי. עם זאת לאחרונה פורסם כי חברת בן-ארי בעלת הזיכיון לכריית 400 דונם חול הביעה נכונות לבחון חלופות אחרות לכריית חול מבלי שייגרם הפסד כלכלי לחברה. בין השאר הוצע כי תבצע כרייה של חול ממערב לכביש 90 אשר הוצא ממכרות תמנע לצורך הפקת נחושת. מדובר בעתודות חול באיכות סבירה שיכול לשמש את חבל אילות לעשרות השנים הקרובות.

מפגש נחל צין עם נחל חווארים

פעילויות פסח למשפחות

בית ספר שדה מזמין את הקהל הרחב למגוון טיולים וסיורים למשפחות בחול המועד פסח, בתכנית בין השאר טיולי יום בסביבת שדה בוקר עם שלל פרחים, טיולים אתגריים, טיולי לילה לאור ירח בנחל חווארים, ערבי כוכבים, עטלפים, עקרבים ועוד... כמו כן מרכז הזוחלים יהיה פתוח לקהל הרחב במהלך ימי החג.

ההשתתפות כרוכה בתשלום.

לפרטים נוספים:

http://www.boker.org.il/meida/bsadeh/toc_nit_psh.pdf

סמוך לחאן שיירות

מפגש נחל עבדת עם הכביש למחנה רמון

תגובות, הערות, הארות, מידע לפרסום ועוד...

יש להעביר לארנון לביא

matbeon.boker@gmail.com

050-2050591

ליצירת קשר

בית ספר שדה: 08-6532016 (מרכז הזמנות – שלוחה 1, מחלקת הדרכה - שלוחה 2).

אתר האינטרנט שלנו:

<http://bsadeh.boker.org.il>